

گیاه درمانی

تألیف:

فرشته کریمی

با همکاری: سینا قطبی

انتشارات نوید شیراز

کریمی، فرشته
گیاه درمانی / تألیف فرشته کریمی. - شیراز: نوید شیراز، ۱۳۸۶
ISBN : 964-358-302-3
۲۰۰ ص.
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.
۱. گیاهان دارویی. ۲. گیاه درمانی. الف. عنوان.
۶۱۵/۳۲ RS۱۶۲/۴۲۳۳۹
کتابخانه ملی ایران
۸۳-۲۶۴۶۲

گیاه درمانی

تألیف: فرشته کریمی

□ گرافیک: اوصاف □ چاپ: ستاره □ تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

□ چاپ اول: ۱۳۸۶ □ حق چاپ محفوظ

ناشر: انتشارات نوید شیراز

دفتر شیراز - تلفن ۶۲-۲۲۲۶۶۶۱ نمابر ۲۲۲۹۶۷۶-۰۷۱۱-۰۷۱۱ □ ص.پ: ۷۱۳۶۵/۶۶۶

دفتر تهران - تلفن/نمابر ۵۹۲۵-۸۸۹۰-۰۲۱

پست الکترونیکی: navidshiraz@navidshiraz-pub.com

وب سایت: www.navidshiraz-pub.com

ISBN : 964-358-302-3

شابک : ۹۶۴-۳۵۸-۳۰۲-۳

مقدمه

از خاکیم و به خاک می‌رویم

ریشه و اساس آدمی برگرفته از خاک و حاصل خاک می‌باشد. و حاصل خاک چیزی نیست جز گیاه.

در عصری که ما زندگی می‌کنیم و در دوره‌ای که نسل ما به طبیعت و برگرفته‌های آن توجه چندانی معطوف نمی‌دارد لازم دیدم که مطالبی هر چند مختصر تهیه کنم تا بلکه سرآغازی باشد برای شروع، این شروع می‌تواند از سوی دانش‌آموزان، دانشجویان، اقشار جامعه، نخستین نور برای اقدام به حرکت باشد. حرکت به سوی آشنایی، شناخت، بررسی و در نهایت بهره‌برداری از گنجینه طبیعت یا همان گیاه.

بذر آشتی با طبیعت را زمانی در دل این کتاب به ودیعه می‌سپاریم که متأسفانه نسل ما نسل کم‌حوصلگی، بی‌طاقتی و آماده‌پسندی می‌باشد و هزاران افسوس که این کم‌حوصلگی و بی‌طاقتی به روستاهای ما نیز که سراسر نوید سرسبزی و نشاط و روح زندگی می‌باشد رخنه کرده و اگر دستانی به یاری و امداد، از آستین همت بیرون نیایند در آینده‌ای نه چندان دور، فرزندان فرزندان ما، این سرسبزی و روح زندگی را باید فقط در کتابها و تصاویر جستجو کنند و ما با انگشت حسرت صفحات کتاب را ورق بزنیم.

حال که زندگی ماشینی، شهرنشینی و دنیای صنعت، شاخه‌های طبیعت را خشکانده باید بیشتر از هر زمان دیگر به یاری ریشه هنوز زنده در دل خاک شتافت.

چه خوب بود اگر جوانان و نوجوانان ما کمی از فرصت بسیاری را که در کنار تلویزیون و دستگاههای مرتبط با آن صرف می‌کردند به ملاقات کوه و دشت پر از گل‌های عطرآگین می‌رفتند و با صدای بلند فریاد برمی‌آوردند که ما زنده‌ایم. ما طبیعت را دوست داریم و سرسبزی آن را با تمامی وجود حفظ می‌کنیم.

ما طبیعت بی‌جان نمی‌خواهیم. عکس و خاطره نمی‌خواهیم. ما یک باغچه پر از گل‌های شقایق می‌خواهیم. عشق به زندگی و عشق به طبیعت می‌خواهیم.

فرشته کریمی

فهرست مطالب

۲۷	شرط دوم	۱۹	مزاج داروها
۲۷	شرط سوم	۱۹	مزاج نیرومند
۲۸	شرط چهارم	۲۰	مزاج سست و جدایی ناپذیر
۲۸	شرط پنجم	۲۰	شناسایی قوای مزاج داروها
۲۹	شرط ششم	۲۱	الف) مقایسه
۲۹	شرط هفتم	۲۱	شناختن گرمی و سردی
۲۹	شناسایی اعمال داروهای ساده	۲۲	اقسام مزه
۳۰	اثرات عمومی و اثرات شبه عمومی	۲۳	مزه های گرم
۳۰	صفات داروها	۲۳	مزه های سرد
۳۹	قواعدی دیگر	۲۳	تأثیر شیرین و چرب بر زبان
۳۹	تأثیر عوامل خارجی بر دارو	۲۴	کنش تلخ و شور
۴۰	پختن دارو	۲۴	کنش مزه تند و ترش
۴۰	کوبیدن دارو	۲۴	کنش قابض
۴۰	سوزاندن دارو	۲۵	کنش چرب
۴۱	شستن دارو	۲۵	آمیختگی مزه ها
۴۲	منجمد کردن دارو	۲۵	کنش های مزه های به هم آمیخته
۴۲	مجاورت دارو با داروی دیگر	۲۶	شناخت دارو بوسیله بو
۴۲	آمیزش داروها	۲۶	شناخت مزاج دارو بوسیله رنگ
۴۳	چیدن داروها و نگهداری آنها	۲۷	ب) آزمایش
۴۳	داروهای معدنی	۲۷	شرط اول

۶۰	اسفند	۴۴	داروهای گیاهی
۶۱	استوقدوس	۴۵	داروهای حیوانی
۶۱	اسفناج	الف	
۶۲	اسفرزه	۴۷	آب
۶۳	اشنان	۵۰	آبنوس
۶۳	اشد	۵۰	آب دهان
۶۴	اصطبرک، قره بخور	۵۰	آهن
۶۵	اطراطیقوس	۵۱	آویشم
۶۵	اغلاگونی	۵۲	آس
۶۵	افیون	۵۴	آزاد درخت
۶۶	افیوس	۵۴	آنک
۶۷	افیمیدون	۵۵	آمله
۶۷	افستین	۵۶	آذریون
۶۸	افاقیا	۵۶	آلو
۶۹	اقریطس، گل جزیره کرت	۵۷	ابر مرده (اسفنج)
۶۹	آککرا	۵۷	ابرق
۷۰	اوسیه	۵۸	ابریشم
۷۰	اورمالی، عسل دارو	۵۸	آروی
۷۱	اوبوطیلون	۵۹	ارمال
۷۱	انجدان رومی	۵۹	ارتدبرید
۷۱	اندر	۵۹	اردقباقی
۷۱	انگدان	۶۰	استرک
۷۲	انیسون	۶۰	استیرک

۹۱	برگ کابلی	۷۳	انگشتان اخمو
۹۲	بسبسه	۷۳	اناگیر
۹۲	بسپایک	۷۴	انگور
۹۳	بشام	۷۴	انار
۹۴	بشنیز	۷۵	انجیر
۹۴	بعل	۷۷	الوا
۹۵	بکمون	۷۸	الماس
۹۵	بلوط	«ب»	
۹۶	بلادر	۷۹	بابونه
۹۷	بل	۸۰	بابونه چشم گاو
۹۷	بلیله	۸۱	بار سرو
۹۷	بنفشه	۸۱	بارزد (قنه)
۹۸	بنک	۸۲	بادرنگیویه
۹۸	بورک	۸۳	بادنجان
۱۰۰	بویانس	۸۳	بادام
۱۰۰	بوزیدان	۸۵	بارهنگ
۱۰۱	بهمن	۸۶	بارهنگ آبی
۱۰۱	به	۸۶	باقلا
۱۰۲	بیش موش بوخا	۸۹	بدل مرجان
۱۰۲	بیدمشک	۸۹	برباله
۱۰۳	بیش	۹۰	برغست (قنابری)
۱۰۳	بیوه‌زا - شش شاخ	۹۱	برنج
۱۰۳	بید بیابانی	۹۱	برطانیقی

۱۲۳	تخم کتان، بزرک	«پ»	
۱۲۴	تخم نیلوفر	۱۰۵	پاپیروس
۱۲۴	تخم هویج بیابانی	۱۰۶	پرسیاوشان
۱۲۴	تخم پرندگان	۱۰۶	پسته
۱۲۶	ترتیزک آبی	۱۰۷	پلخم
۱۲۷	ترشک	۱۰۷	پلنگمشک
۱۲۸	ترنج	۱۰۸	پنج انگشت
۱۳۰	ترخون	۱۰۹	پنبه
۱۳۰	ترید	۱۰۹	پنیر
۱۳۰	ترنجبین	۱۱۰	پنیر خرما
۱۳۱	ترب	۱۱۱	پنیر مایه
۱۳۲	تفسیه	۱۱۱	پنیرک
۱۳۳	تمشک	۱۱۲	پونه
۱۳۴	تمر هندی	۱۱۴	پنج برگ
۱۳۴	تنبول	۱۱۵	پونه کوهی، مرزه کوهی، مرزه
۱۳۵	تنوب	۱۱۵	پیاز موش
۱۳۵	توت	۱۱۷	پیاز
«ث»			
۱۳۶	ثاقیسا	«ت»	
«ج»			
		۱۱۹	تاک
۱۳۷	جبسین	۱۲۰	تاجریزی
۱۳۸	جفت آفریده	۱۲۲	تباشه
۱۳۰	جنطیانا	۱۲۲	تبریزی

۱۵۷	خرمای تر	۱۳۹	جو و شلت
۱۵۷	خریزه	۱۳۹	جوجادو
۱۵۸	خرگوش آبی	۱۴۰	جوز رومی
۱۵۹	خرگوش وحشی	۱۴۰	جو دوسر، بولاف
۱۶۰	خردل	۱۴۱	جیوه، سیماب
۱۶۰	خرچنگ دریایی	(ج)	
۱۶۱	خرچنگ رودخانه‌ای	۱۴۳	چاناتقوش
۱۶۱	خرزهره	۱۴۴	چلفوزه
۱۶۲	خرنوب	۱۴۵	چنار
۱۶۲	خریق سفید	۱۴۶	چوبک (سپرونیون)
۱۶۳	خریق سیاه	(ح)	
۱۶۴	خسک - سه کوهک	۱۴۷	حب الصنوبر
۱۶۵	خطمی	۱۴۸	حب البان
۱۶۶	خشی	۱۴۸	حب القفل
۱۶۶	خولنجان	۱۵۰	حرف
۱۶۷	خیار چنبر	۱۵۰	حناء
۱۶۷	خیار شنبدر	(خ)	
(د)		۱۵۳	خار مصری
۱۶۹	دارچین	۱۵۳	خارشتری
۱۷۰	دارچین ختایی	۱۵۴	خایه سگ آبی (جندیدستر)
۱۷۱	دارکسه	۱۵۵	خائق النمر
۱۷۲	دارشبعان، قندول	۱۵۵	خرفه
۱۷۲	دازوش	۱۵۶	خرمای کال و نیمه رسیده

		۱۷۳	درمنه
۱۸۹	زاج	۱۷۴	دردار، درخت پشه
۱۹۰	زاج سبز	۱۷۵	درونه
۱۹۱	زاج زرد	۱۷۵	دراج
۱۹۱	زاج بلوری	۱۷۵	درخت غار
۱۹۱	زالزالک	۱۷۶	دند
۱۹۲	زردآلو	۱۷۶	دود
۱۹۲	زردچوبه	۱۷۷	دوسر
۱۹۳	زرشک	»ذ«	
۱۹۳	زرنیخ	۱۷۷	ذبیحه و خرم
۱۹۴	زعفران	»ر«	
۱۹۵	زغال اخته (مران)	۱۷۹	رازیانه
۱۹۵	زفت	۱۸۰	رتنه
۱۹۷	زنجبیل	۱۸۱	روناس
۱۹۷	زنجبیل بیابانی	۱۸۱	روغن
۱۹۸	زنبق (ایرسا)	۱۸۴	روغن زیتون پرمایه
۱۹۹	زنگی دارو	۱۸۴	ریحان
۲۰۰	زوفرا	۱۸۵	ریحان سلیمانی
۲۰۰	زوفای خشک	۱۸۵	ریحان کوهی
۲۰۱	زهره	۱۸۶	ریوند چینی
۲۰۲	زهره النحاس	۱۸۷	ریس
۲۰۲	زیتون	۱۸۷	ریواس
۲۰۴	زیره	۱۸۸	ریگ ماهی

۲۲۲	سماق	۲۰۵	زیز - نوعی پیاز دشتی
۲۲۳	سندروس		«س»
۲۲۴	سنبل	۲۰۷	ساده
۲۲۵	سومقون	۲۰۸	سبوس (نخاله)
۲۲۵	سوس (مهک، شیرین بیان)	۲۰۸	سدر (نبق - میوه سدر)
۲۲۶	سورنجان	۲۰۹	سدر
۲۲۶	سومن	۲۱۰	سرخس
۲۲۸	سومن کوهی	۲۱۰	سرخس تر
۲۲۹	سومنبر	۲۱۰	سرمه
۲۲۹	سیسارون	۲۱۱	سرخدار
۲۳۰	سیون (ترتیزک آبی)	۲۱۱	سروش
۲۳۰	سیسالیوس (کاشم)	۲۱۲	سزاج الفطرب
۲۳۱	سیب	۲۱۳	سرو
۲۳۱	سیاه دانه	۲۱۴	سرو کوهی
۲۳۲	سیر	۲۱۴	سراوند
۲۳۳	سیر بیابانی	۲۱۶	سرکه
	«ش»	۲۱۷	سنجد
۲۳۵	شاه افسر - ناخنک	۲۱۸	سس صغیر
۲۳۶	شاه تره - نخم ترتیزک بیابانی	۲۱۸	سفیدآب
۲۳۷	شاه تره	۲۱۹	سیقانی
۲۳۷	شاه دانه	۲۱۹	سقمونیا (محموده)
۲۳۸	شاپانک	۲۲۰	سکینه
۲۳۸	شاه زیره	۲۲۱	سلق

۲۵۸	صدف	۲۳۹	شاه‌پسند
۲۵۹	صنوبر	۲۳۹	شیدر
۲۶۰	صنوبر هندی	۲۴۰	شبت - شویذ
	«ط»	۲۴۱	شرنگ - هندوانه ابو جهل
۲۶۱	طاليسفر (نبق هندی)	۲۴۲	شرین
۲۶۱	طریقولیون	۲۴۳	شفتالو
۲۶۲	طرفحوماس	۲۴۳	شقورس
۲۶۲	طراغیون	۲۴۴	شقایق (لاله)
۲۶۲	طلق (تلک)	۲۴۴	شکر
۲۶۳	طوقربوس	۲۴۵	شلکا انجیر
۲۶۳	طباقوواون	۲۴۶	شلمک
۲۶۳	طین شاموس	۲۴۶	شلغم
	«ع»	۲۴۷	شنبله
۲۶۵	عالیون	۲۴۸	شنگرف
۲۶۵	عالوسیس	۲۴۸	شنگ
۲۶۶	عدس	۲۴۹	شوکران (بیخ تفتی)
۲۶۷	عرقون	۲۵۰	شیر
۲۶۷	عسل	۲۵۲	شیره انگدان (حلتیت)
۲۶۸	عشقه	۲۵۳	شیره فیل زهره
۲۶۹	عناب	۲۵۴	شیشه
۲۷۰	عنصل	۲۵۵	شیتراک
۲۷۰	عود		«ص»
۲۷۱	عود النجور	۲۵۷	صندل

۲۸۹	قروقومعما	۲۷۳	غار
۲۸۹	قره بوخور - اصطرك (استرك)	۲۷۴	فاخره
۲۹۰	قطران	۲۷۵	فاوانيا
۲۹۱	قبراليهود	۲۷۶	فاس
۲۹۲	قلومس، گوش خرس	۲۷۶	فريز
۲۹۲	فتقبين	۲۷۷	فرييون
	«ك»	۲۷۸	فقلامينوس
۲۹۳	كاكنه	۲۷۹	فلنجه
۲۹۳	كافور	۲۷۹	فلفل
۲۹۴	كاھو	۲۸۰	فلفلک
۲۹۵	كاسنى	۲۸۱	فلفل دراز
۲۹۶	كاسنى بيابانى	۲۸۱	فندق
۲۹۶	كاجيره	۲۸۲	فو
۲۹۷	كبر	۲۸۲	فوفل
۲۹۸	كبابه	۲۸۳	فيلزهره
۲۹۹	كبيكه	۲۸۳	فيلگوش
۲۹۹	كچوله	۲۸۴	فيجن
۳۰۰	كدو		
۳۰۰	كرفس		
۳۰۲	كرويا		
۳۰۳	كرم سرخ، كرم خاكى	۲۸۷	قارچ
۳۰۳	كره	۲۸۸	قارچ درختى
۳۰۴	كرچك	۲۸۹	قدومه (تودرى)

۳۲۱	گردو	۳۰۲	کسیلی
۳۲۲	گز	۳۰۲	کشوت
۳۲۳	گز انگین استبرک	۳۰۵	کشیز
۳۲۴	گز نه	۳۰۶	کف مریم
۳۲۵	گز مازو	۳۰۶	کف دریا
۳۲۵	گل صد نومانی	۳۰۷	کلم
۳۲۶	گل گندم	۳۰۹	کلمات
۳۲۷	گل اربه	۳۰۹	کنجد
۳۲۷	گلنار	۳۱۰	کنجده
۳۲۸	گل سنگ	۳۱۱	کنگر
۳۲۸	گل ارمنی	۳۱۲	کنگر فرنگی بیابانی
۳۲۹	گل مهرزده	۳۱۲	کنیلا
۳۳۰	گل معمولی	۳۱۲	کندر
۳۳۰	گل جالبز	۳۱۴	کور گندم
۳۳۱	گل اسپانیایی، اندلسی	۳۱۵	کوشنه
۳۳۱	گل تاک	۳۱۵	کهربا
۳۳۲	گل خوردنی		«گ»
۳۳۲	گل چسبناک	۳۱۷	گاوزبان
۳۳۲	گل مستکی خودمانی، طین رومی	۳۱۷	گاورس
۳۳۳	گل کشتزارها	۳۱۸	گاو چشم
۳۳۳	گل سرخ	۳۱۸	گاوشیر
۳۳۵	گل فاصد	۳۲۰	گاودانه
۳۳۵	گل سرشور	۳۲۰	گاوکشک

۳۵۲	مامیثا	۳۳۶	گلایی
۳۵۴	ماش دارو	۳۳۷	گندنا
۳۵۵	ماهی	۳۳۸	گندنای کوهی
۳۵۶	ماه پروین	۳۳۸	گور گیاه
۳۵۷	ماهودانه	۳۴۰	گوگرد (کبریت)
۳۵۷	مازو	۳۴۰	گوشت
۳۵۸	مازیون (هفت برگ).	۳۴۳	گون کتیرا
۳۵۸	محلپ	۳۴۴	گوش موش
۳۵۹	مر	۳۴۴	گوش فیل
۳۶۰	میغ و خروس	۳۴۵	گیاه نعلب
۳۶۱	مریم نخودی	۳۴۵	گیاه شیردار (بنوع)
۳۶۲	مرزنگوش	ول	
۳۶۲	مشو	۳۴۷	لادن
۳۶۳	مشک	۳۴۸	لاجورد
۳۶۳	مشک چوپان	۳۴۸	لاک
۳۶۴	مشک زمین	۳۴۹	لايه
۳۶۵	مشک طرامشیر	۳۴۹	لبلاب
۳۶۵	مصطکی	۳۵۰	لعل معبری
۳۶۶	مفز	۳۵۰	لویا
۳۶۷	مقیلان	۳۵۱	لویای مصری
۳۶۷	مو	۳۵۱	لویا گرگی
۳۶۸	موم	م	
۳۶۹	موز	۳۵۳	مارچوبه

۳۸۵	نیلوفر	۳۶۹	مومیا
۳۸۵	نیطافیلی	۳۷۰	موسیر
(و)		۳۷۰	مهر گیاه
۳۸۷	واله	۳۷۲	میخک
۳۸۸	وج	(ن)	
۳۸۹	ورس	۳۷۳	نانخواه
۳۸۹	وسمه	۳۷۳	نارگیل
۳۹۰	ولیم	۳۷۴	ناخن بویا
(ه)		۳۷۵	نخود
۳۹۱	هال بوار	۳۷۶	نرگس
۳۹۱	هزار چشم	۳۷۷	نرثقیس
۳۹۲	هزار جشان	۳۷۷	نسرین
۳۹۲	هزار گوشان	۳۷۸	نشاسته
۳۹۳	هل	۳۷۸	نمناع
۳۹۴	هلیله	۳۷۹	نقل خواجه
۳۹۵	هوه چوبه	۳۷۹	نمک
۳۹۶	هویج	۳۸۱	نمک چینی
۳۹۷	هیو فسطیداس	۳۸۱	ننه حوا
۳۹۷	هفت بند	۳۸۲	نوشادر
۳۹۷	هشت دهان	۳۸۲	نسی
(ی)		۳۸۳	نی نهایندی
۳۹۸	یاسمین	۳۸۴	نیل